

ВЛАДИМИР КЕЦМАНОВИЋ

ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА У НАСТАЈАЊУ

Волим гледати как ме сахрањују.

Воз који путује – и врапци знају да сам одувијек волео возове. А док воз иде – свира моја омиљена песма. На свакој станици – масе ожалошћених. Радни људи и грађани. Омладинци и омладинке.

Не треба заборавити ни пионире и пионирке, добацује Бурсаћ.

Наравски да не треба!

Пустите Бурсаћа, био је тај и мој омладинац и мој пионир. И то не ма какав. За узор!

Кад се презиваш Бурсаћ, као онај Ћопићев Николетина, ти бога јарца, увек си први да даш рапорт. Да изрецитираш неког врага. Да добијеш ударничку значку.

Да појебеш неку омладинку, кај не?

А не, не, Бурсаћ и није неки мајстор за секс.

То сам болно осетил на сопственој кожи!

Но, добро, има нас свакаквих, как би рекли Срби. Ил то не би рекли сам Срби, нег и Хрвати?

Свак би тако рекел, протестираће Бурсаћ.

У ствари – Бурсаћ не би рекел – свако би тако рекел – нег – свако би тако рекао.

Но, добро, свако би тако рекао, ал можда би сам Срби то рекли на тај начин.

Ил би, ипак, тако рекли и Хрвати.

Да, да, Хрвати би рекли – има нас свакојаких. Ето – и то сам заборавил!

Ти бога јарца, тридесет и шест година сам живео међ Србима, ту, у њиховоме главном граду, као највећи син наших народа и народности, маршал, троструки народни херој, доживотни пред-

седник свега и свачега... И још тридесет и шест љета живим међ њима, као фукани Бурсаћ!

Да не спомињем оно време које сам у Београду провела као генсек партије у илегалу!

Самозвани генерални секретар, сече Бурсаћ.

Самозвани или не, али ја сам генерални секретар те патрије био и остао све док ми се хтело. А кад ми се више није хтјело, постао сам председник. Те исте партије. Којој сам променио назив.

И још свега и свачега.

И то – доживотни!

Да, да, а шта је било после?

После чега?

После живота?

Што је било послере, Бурсаћ, то знаш јако добро! Скоро као ја!

Елем – как би рекли Срби, ил би можда исто рекли и Хрвати – међ Хрватима сам провео много мање. А и да сам провела много више, после осамдесет година бих заборавио как говоре. Тим прије што хрватски никада нисам научио как бог заповеда.

Баш као ни српски.

Јер сам, заправо, Пољак. И потомак Хабзбурга. И син бечког Јеврејина. И Рус. И копила Винстона Черчила...

Или, можда, сам због тог што сам одрастао у Словенији. А што бих, чак и да сам одрастао у родној кући, у Кумровцу – да, там гдје сад стоји онај пластични пајцек, ак га нису склонили – опет говорио слично као Словенац.

Не мислите, ваљда, да то иде тако. Пређеш Сутлу – и – говориш другојачије.

То как се говори у Загорју са ученим хрватским много везе нема.

Нормално да нема, кад сте Словенци, присеркује Бурсаћ.

Ето кад се пионир и омладинац претвори у шездесетосмаша! А кад од шездесетосмаша испадне националист!

Мож бит да смо Словенци, Бурсаћ, ја сам напола Словенац како год обрнеш. Па ак обрнеш тако да нисам напола нег у целости – ниш ми не смета! Ал, можда, Бурсаћ и нисмо Словенци. Мислим – ми у Загорју, а не ми с друге стране Сутле. Нег нам је, можда, онај твој ћопави Вук сјебал језик.

У праву си, није у реду да ја, који сам постао ћопав, па макар пред сам крај живота, ћопавост неком другом спочитавам, па макар тај други вукал ногу откад је знао за себе. И није у реду да протестирам против Вука, а не против Хрвата који су његов, српски језик, као свој прихватили. Као што не би било у реду да протестирам ни против тих, Вукових Хрвата – добро, Бурсаћ, курац су

били Вукови, ет, нек су били ватикански шпијуни, до врага и са и са Људевитом Гајом, слушај, Бурсаћ, јебо те Франо Супило и јебо те надбискуп Штросмајер – како год, без њих и без Вука не би била могућна Југославија, онаква какова је била.

А без такове Југославије, богати, не би било ни мене.

Је ли, богати?

Било би ме, Бурсаћ, још како би ме било, немој ми импутирати своје глупе мисли, постојал сам ја још прије нег је она прва, ненародна Југославија настала, ја сам, Бурсаћ, човјек од крви и меса, или сам, бар, то некад био – а не само некакав симбол, у који си се некада клео, па га послѣје псовао, ал онак, хински, упол гласа јер за гласније ниси имал муда, а сад, кад те ништа не кошта, плујеш ли, плујеш.

Снашал би се ја и без Југославије, још како бих се снашао, ал, истина је, овак добро као са њом – тешко.

И тешко да би постао такав симбол.

А да нисам постао симбол, онда не би могао гледати как ме сахрањују.

Не сам зато што не бих имао тако величанствен испраћај.

И не сам зато што се испраћај који није тако голем, мож бит, не би могао наћи на јутјубу.

Ексер не би, кај би рекли Срби. Сада на јутјуб каче свакојаку глупост, как не би испраћај човека који би, и без партије, и без Југославије, и без Хрвата и Словенаца – и без Срба, Бурсаћ, свакако и без њих – учинио некога врага у животу.

Нег – да нисам бил то што сам био – тешко да бих, након смрти, могао бит у прилици да на јутјубу гледам било што.

Па ни сопствену сахрану.

Ак разумете што вам хоћу рећ.

Наравски да не разумијете.

Ак ћемо право, ни мени, још увек, то није најјасније.

А Бурсаћ?

Он то неће моћи да схвати да живи још тисућ љета.

Схватио сам ја одавно да си ме сјебао, зна рећи он, онак, кад му дође жута минута.

И јесам га сјебал. Точније, сјебали су га због мене.

А мени не да нису помогли.

Нег су ме сјебали тисућу пута више но њега.

Па, богаму, није исто кад неком тамо Бурсаћу упропастиш живот и кад диву који је дошао из бајке и вратио се у бајку, как је рекел песник, сјебеш смрт.

Па се бајка настави, ал онак как нитко не би могао очекивати. А див понајмање.

Јер га је писац бајке гадно превеслао.

И то није бил само један.

Било је ту више писаца, мајку ли им империјалистићку!

Но, ипак, кад чујем оно – за сваку твоју реч, кај рећи си ми знала, за сваки поглед твој, од свег ти срца хвала – док воз са мојим лијесом мили од колодвора до колодвора – готов помислим как је вредело.

Кожа ми се најежи од милине, ти бога јарца!

Добро, Бурсаћ, добро, теби се најежи од ужаса, нисам ни сумњал да ћеш то рећ!

Ал кад чујеш оно – Тито, партија, народ армија – ха?

На оно – армија – већ почне нешто да ти се крути, мене не мреш слагат.

А кад видиш припаднике свих родова наших оружаних снага как ми држе почасну стражу, стојећи поносно кано клисурине – твој крајишки милитаристички пимпач сам што не експлодира!

И зато ушути и пусти ме да уживам.